

Aantekeningen bijeenkomst 21 april 2015 Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie.

Op 21 april 2015 is de eerste bijeenkomst met (burger) raadsleden, college en een aantal ambtenaren gehouden waarin het begrip overheidsparticipatie besproken is. In een week waarin de raadsleden vier avondvergaderingen in de agenda hadden staan, was het fijn om te merken dat iedere raadsfractie er voor gezorgd had dat er iemand van de fractie aanwezig was. In de fracties zal de boodschap ongetwijfeld doorgegeven worden, want het is interessante kost, waarover nog meer bijeenkomsten in wisselende samenstellingen zullen volgen.

In het leegstaande schoolgebouw aan de De Genestetstraat 2 was de centrale hal zo ingericht, dat op een ongedwongen manier met elkaar van gedachten gewisseld kon worden. De inrichting door huisarchitect Opnieuw en Co met 60 verschillende keukenstoelen en prullaria op de tafels zag er prachtig uit.

Na een welkomstwoord van de burgemeester is door prof. dr. Lucas Meijs ingegaan op de begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie en wat die omslag kan betekenen voor de rol van de overheid. De vraag of deze kanteling vooral iets is van het college en ambtenaren, waarbij de raad kijkt of het goed gaat, is aan de hand van stellingen en vragen onder de loep genomen. Na de inleiding is in groepjes doorgesproken over wat zojuist aan de orde was geweest en wat dat dan voor rol van de raad(sleden) betekent.

Uitkomst: als politicus ben je van participatie en hoe je daar mee vorm aan wilt geven.

Hierna volgt een overzicht van wat op deze avond besproken is.

Huidige plannen van de (Rijks)overheid.

- Richten op versterking van eigen kracht van inwoners.
  - Dichter bij de burger organiseren.
- Niet overnemen, maar ondersteunen.

Maar ook:

- Meer taken naar gemeentelijke overheid.
  - Tegelijkertijd bezuinigen op de budgetten.

Hierbij de stellige verwachting (en ingeboekte bezuiniging) dat vrijwilligers mee gaan werken en daarmee eigenlijk het overheidsbeleid realiseren.

Kernboodschap

'Alle initiatieven zijn leuk, totdat je treedt in de ruimte van anderen'

De gemeente

- behandelt doelgroepen en burgers in gelijke gevallen gelijk;
- handelt in het algemeen belang;
- is actief binnen de gemeentegrenzen (of binnen grens van samenwerkingsverband)
- sluit niemand uit;
- creëert rust in de maatschappij;
- probeert een *streep* te trekken. De norm. De inzet is er op gericht om iedereen zo ongeveer op die streep te krijgen. Wie er boven zit, doen we niets aan. Wie er onder zit, ondersteunen we;
- is redelijk efficiënt in geld ophalen en probeert het geld legitiem uit te geven.
- geeft sturing aan de maatschappij.

Aantekeningen bijeenkomst 21 april 2015 Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie.

De gemeenschap bestaat niet, wel gemeenschappen.

Een gemeenschap kun je definiëren als een onderlinge verbondenheid die verder gaat dan een zakelijke verstandhouding. Een inwoner/ondernemer/andere betrokkene beweegt zich in meerdere gemeenschappen in de samenleving tegelijk.

Gemeenschappen

- komen op voor hun eigen ideaal;
- voor het belang van hun leden;
- sluiten niet-leden uit – hebben niets met gemeentegrenzen, maar hebben andere grenzen – ze zijn er wél!;
- proberen boven de *streep* uit te stijgen, willen dat door hun toedoen dingen *béter* worden dan de norm
- zijn vaak minder efficiënt in geld ophalen,
- creëren onrust in de maatschappij.

De dilemma(s) voor politieke beslissers in het geval van overheidsparticipatie

- Gelijkheid/ongelijkheid accepteren?
- Boven de streep wel/niet?
- Onder de streep wel/niet?
- Moeten de initiatieven van iedereen ondersteund worden ?
- Hoe zorg je dat burgers vrijwillig dingen doen?
- Meewerken aan initiatieven een gemeenschap betekent, meewerken aan het verschil. Wil je dat?
- Waar leg je een grens of leg je die niet?
- Hoe zorg je dat de concurrentie in goede banen blijft? Wie het eerst komt...? of wie het eerste geld geeft? Ga je uitsluiten? Je geeft iets aan Jan en aan Piet, maar niets aan Klaas. Kan je dat maken?
- Hoe zorg je toch voor sturing in de maatschappij?
- Wat zijn de argumenten om dingen niet los te laten? Gelijk willen behandelen, eerlijkeheidsbeginsel, rechtvaardigheid...
- Welke normen en waarden gelden?
  - Treden in de ruimte van anderen.
  - Veiligheid in en van het openbaar gebied.
  - Zorg voor hulpbehoevenden.
  - Vangnetfunctie van de overheid.
  - Privé domein.
  - Collectieve voorzieningen, die de hele gemeente betreffen.
    - En hoe stel je die vast?
    - Stel jij ze als overheid eenzijdig vast? Of laat je dat ook los?

Conclusies:

1. Overheidsparticipatie is ingewikkeld. Voor gekozen bestuurders en voor ambtenaren ook.
2. Overheidsparticipatie betekent dat je als overheid deel gaat nemen in gemeenschappen. Overheidsparticipatie = dat je als overheid niet altijd krijgt wat je wil. Dat het uitgangspunt is dat de gemeenschappen hun zin krijgen.
3. Waarschijnlijk verandert bij sommige dingen de rol van jou als gekozen politicus.
4. Overlaten aan de samenlevingen betekent dat je moet gaan praten. Dan kun je in overleg loslaten.
5. De rol van college en raad kan bij overheidsparticipatie meer een scheidsrechtersrol worden.
6. Bij overheidsparticipatie moet de raad de koers aangeven;
  - a. Praten over of en zo ja, hoe we kwaliteit van de opbrengsten gaan checken.

Aantekeningen bijeenkomst 21 april 2015 Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie.

- b. Welke thema's we los kunnen laten.
  - c. Wanneer we in zouden moeten grijpen.
  - d. Wanneer we wat langer los kunnen laten.
  - e. Er is experimenteerimte nodig.
  - f. Een lijstje van plussen en minnen.
7. Als politieke beslissers moet je goed nadenken voor je er een beslissing over neemt en moet je het speelveld bepalen. Clausewitz: de terugtocht is de moeilijkste militaire operatie.

Voorbeeld de Leeszaal in Rotterdam.

Bibliotheek – waar van gemeenschapsgeld boeken werden gekocht, die aan een selecte groep werd uitgeleend - moest dicht. Burgers houden hem nu open. Met eigen regels. Wat gebeurt daar? De collectie verandert, want bv. boeken met een niet-welgevallige inhoud, worden niet terug gebracht. We denken dat we iets overdragen, maar ineens is het een heel ander ding geworden. Je moet daar rekening mee houden, want overdragen betekent ook dat je de regels niet meer bepaalt....

Voorbeeld 'los laten in de wijk'

Je geeft een wijk € 15.000 en je maakt geen WOP, maar vraagt de wijk om die te maken. Ben je tevreden met een A4tje? We hebben kaders nodig? Bestemmingsplannen? Wat laat je dus los? Of: je geeft elke wijk een groot bedrag. Wijk A besteedt het geld aan een spetterend mooi feest waar iedere wijkbewoner meer dan welkom is. Wijk B besteedt het geld aan grasmaaien, onkruid weghalen, hondepoep en zwerfvuilacties. Mevrouw Pieterse is bedlegerig en woont in wijk A kon daarom niet naar het feest en ligt vanuit haar kamer tegen allemaal troep aan te kijken.....

Voorbeeld stel: beleid = Ridderkerk is in 2025 CO2 neutraal.

Je wilt loslaten, mensen zelf initiatieven laten nemen en daaraan meewerken. Stel dat enkel mensen 9 windmolens willen gaan kopen en plaatsen. Maar hoe hou je dan als overheid rekening met 44.000 Ridderkerkers die tegen windmolens zijn?

Voorbeeld: Knotwilgen Rijsoord

Bewoners uit Rijsoord hebben het initiatief om knotwilgen te plaatsen en zelf te onderhouden op een plek met onaantrekkelijk groen. Het initiatief wordt door de gemeente positief ontvangen en de enthousiaste bewoners hopen snel over te gaan tot planten van de eigen wilgentenen. De gemeente hoeft alleen maar de grond in gebruik te geven. Er wordt een onderhoudscontract opgesteld en het wijkoverleg wil wel tekenen, zodat er een groep bewoners verantwoordelijk is voor het onderhoud. Op de dag dat het contract getekend komt naar voren dat er een tekening nodig is en dat er moet beoordeeld worden of het plan voldoet aan het handboek openbare ruimte. Het ondertekenen van het contract en het plaatsen van de wilgentenen worden uitgesteld. Bewoners willen graag snel resultaat voor hun initiatieven. De gemeente wil alles van te voren regelen....

Voorbeeld in de presentatie over het Carnaval van Romans (een Frans dorpje): je geeft de sleutels aan de burgers, wil je ze terug? Krijg je ze terug? En creëert dat niet juist allemaal conflicten?